

2 juni 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. C. de Jongh,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de congregatie van de Broeders van de
Christelijke Scholen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 maart 2014. Op 3 april 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], overste van de Broeders van de Christelijke Scholen.

Op 8 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. C. de Jongh.

Namens de congregatie zijn verschenen [naam], overste, en [naam].

2. De klacht

- 2.1. Klager is op zijn 9^e jaar door de gezinsvoogdijinstelling in [instelling] geplaatst. Aangeklaagde was broeder/groepsleider op [instelling]. De kinderen in [instelling] sliepen op een grote slaapzaal. De meisjes aan de ene kant van de kerk en de jongens aan de andere kant. Er bevond zich een apart kamertje in de jongensslaapzaal. Dat was de slaapkamer van aangeklaagde. Het misbruik begon kort na aankomst op [instelling]. Klager moest een kort broekje aan in de gymzaal. Klager moest aangeklaagde dan strelen en hij werd door aangeklaagde betast. Na enige tijd benaderde aangeklaagde klager op de slaapzaal. Aangeklaagde kwam dan achter klager staan en de handen van klager werden vastgepakt en onder de pij naar het geslachtsdeel van aangeklaagde geleid. Hij moest het geslachtsdeel van aangeklaagde bespelen. Het gebeurde vaak dat klager moest meekomen naar het slaapkamertje van aangeklaagde. Daar werd klager afwisselend seksueel misbruikt en mishandeld.

Klager heeft een keer over het misbruik verteld tegen de overste. Kennelijk had deze aangeklaagde aangesproken op het misbruik want kort daarna werd klager op een stoel gezet waarbij zijn benen met een riem vast werden gebonden. Klager werd afgeranseld waarbij hem werd toegebeten: "Hoe haal je het in je hoofd om het tegen de overste te vertellen". Teneinde te voorkomen dat klager nog een keer zijn mond open zou doen, werd hij regelmatig dusdanig hard door aangeklaagde geslagen met een stok en mishandeld dat hij dagenlang niet kon zitten. De mishandelingen waren dermate ernstig dat klager inderdaad niet nog een keer over het misbruik heeft durven vertellen. Klager heeft ook zijn handen eens plat neer moeten leggen op een tafel. Hij werd dan zo hard op zijn handen geslagen dat het bloed uit zijn nagels droop. Andere keren als klager meegenomen werd naar het kamertje werd hij door aangeklaagde verkracht. Klager werd wel een paar keer per maand mishandeld, verkracht of anderszins seksueel misbruikt. Het misbruik ging door tot klager op ongeveer 15-jarige leeftijd naar Clingendael werd overgeplaatst in afwachting van plaatsing bij een pleeggezin. Het misbruik heeft ongeveer 4 of 5 jaar geduurd. Klager ging in de weekends niet naar huis, omdat hij altijd straf had gekregen van aangeklaagde. Vermoedelijk wilde aangeklaagde zo voorkomen dat klager thuis over het misbruik vertelde.

- 2.2. Klager heeft op [instelling], naar hij vermoedt, iets van een LTS-opleiding gedaan, maar niet afgemaakt. Klager heeft zich nooit goed kunnen concentreren. Dit is de rest van zijn leven zo gebleven. Hierdoor heeft klager nooit een opleiding kunnen voltooien. Het is hem wel gelukt om papieren te krijgen om een vrachtwagen te besturen. Klager heeft veel lichamelijke klachten overgehouden van het misbruik. Door de stress heeft hij vaak last van migraine en pijn in de linkerhelft van zijn lichaam. Als vrachtwagenchauffeur moet je soms ook zwaarder werk doen. Klager kon dat niet aan. Hij heeft het werk op moeten geven. Omdat klager zich niet kan concentreren, heeft hij zich ook niet op kunnen werken door middel van cursussen en opleiding. Klager is bijna 60 jaar en verdient nog steeds het minimum loon. Klager heeft meerdere malen huiduitslag gehad, kan de slaap niet goed vatten en is over het algemeen erg onrustig.
- 2.3. Klager wil genoegdoening en erkenning voor het seksueel misbruik dat hem is overkomen. Hij hoopt dat de erkenning hem zal helpen bij het verwerken van het misbruik. Ook hecht hij er aan dat de omvang van het misbruik binnen de katholieke kerk in beeld wordt gebracht.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

De overste heeft namens de congregatie van de Broeders van de Christelijke Scholen de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Klager kwam op 9-jarige leeftijd, in 1963, in het internaat van [instelling] aan de jongenskant terecht.

Aangeklaagde was in het internaat werkzaam van 1956 tot 1967 en wel als groepsleider in groep 3. Aannemelijk is dat klager in 1963 volgens zijn leeftijd in groep 2 geplaatst is en heeft hij de eerste twee jaar geen rechtstreeks contact gehad met aangeklaagde. Hij zou vervolgens toen hij 11 jaar was, in 1965 in groep 3 geplaatst zijn, want volgens het reglement wisselen de leerlingen naar hun leeftijd van groep in het begin van het schooljaar. Zo zou het mogelijk zijn dat klager van september 1965 tot september 1967 bij aangeklaagde in groep 3 gekomen is. De congregatie kan geen bevestiging geven dat klager in groep 3 bij aangeklaagde heeft gezeten. De congregatie beschikt niet over leerlingenlijsten of andere stukken waaruit dat blijkt. Indien klager bij aangeklaagde in groep 3 heeft gezeten, dan zou het misbruik op zijn vroegst hebben kunnen aanvangen vanaf 1965. Het ligt niet in de rede dat het misbruik vier of vijf jaar zou hebben geduurd. Gelet op de leeftijd van klager en de groepsindeling ligt het eerder in de rede dat het misbruik twee jaar zou hebben geduurd, indien aangenomen mag worden dat dit misbruik heeft plaatsgevonden. Vanaf september 1967 kwam klager namelijk in groep 4 en volgde hij de opleiding aan de LTS in de stad, waarvoor hij toen de leeftijd had. Eind december 1967 gaven de broeders de leiding van het internaat terug aan de Stichting [naam] en verlieten zij allen [instelling], ook aangeklaagde.

De congregatie weet ondertussen dat aangeklaagde grensoverschrijdend seksueel gedrag vertoonde, omdat verschillende klachten tegen hem inmiddels door de klachtencommissie aannemelijk zijn bevonden. De beschrijvingen door deze klagers over de omstandigheden en de aard van het seksueel misbruik verschillen niet veel met die van klager. In hoeverre klager slachtoffer is geworden van het wangedrag van aangeklaagde kan de congregatie op basis van de verstrekte informatie niet erkennen noch ontkennen. Aangeklaagde zelf is op [datum] overleden en zijn visie op de feiten kennen we dus niet. Ook in de bestuursverslagen en het archief zijn geen aanwijzingen gevonden van grensoverschrijdend seksueel gedrag van aangeklaagde, ook bij de controle van de archieven door de commissie Deetman wordt zijn naam niet genoemd.

Als overste en verantwoordelijke van de broeders in Nederland wil de overste klager zeggen dat het de congregatie spijt als hij in [instelling] voor zijn ontwikkeling niet de veilige omgeving gevonden heeft die hij toen juist heel erg nodig had in die moeilijke periode in zijn jeugd, waarin hij uit het gezin geplaatst werd en in een internaat moest leven. De congregatie beidt hem onze welgemeende excuses aan als dit voortgekomen is uit een tekortschieten van een van onze broeders. De congregatie hoopt van harte dat hij alsnog geholpen kan worden zijn nare jeugdervaringen, als kind en als jongvolwassene te verwerken.

Mocht de klachtencommissie concluderen dat de klacht van klager tegen aangeklaagde voldoende aannemelijk dient te worden bevonden dan biedt de congregatie hem hiervoor onze oprechte excuses aan en neemt de congregatie haar verantwoordelijkheid. Het druist immers geheel in tegen wat de congregatie wenst na te streven, namelijk kinderen in moeilijkheden opvangen en begeleiden en door vorming meer kansen geven voor een betere toekomst.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager tijdens zijn verblijf in [instelling] gedurende een periode van circa 2 jaren misbruikt is door aangeklaagde. Daarbij is de mate van misbruik in de loop van die periode toegenomen van betasten en manuele bevrediging tot anale verkrachting.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de diverse gegrond verklaarde klachten¹ waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunen deze naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Broeders van de Christelijke Scholen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 2 juni 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en mr. P.R.M. van der Ven pr, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

---

¹ De zaken met zaaknummers 2010-T045, 2010-T107 (3), 2011-T426, 2001-T503, 2011-T516 (2), 2011-T589 (1), 2011-T591, 2011-T616 (1) en 2013-T997.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.